

2. Wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz świadczenia z nimi związane. Profilaktyczna ochrona zdrowia pracowników.

Prace związane z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych.

1. Pracodawca zobowiązany jest stosować wszelkie dostępne środki eliminujące lub ograniczające stopień narażenia na zranienia ostrymi narzędziami.
2. Przed wyborem środków, wymienionych powyżej, pracodawca dokonuje oceny ryzyka zawodowego zranienia ostrym narzędziem oraz przeniesienia zakażenia w wyniku ekspozycji na krew lub inny potencjalnie zakaźny materiał biologiczny na danym stanowisku pracy.
3. Dokonując oceny ryzyka zawodowego należy uwzględnić:
 - klasyfikację i wykaz szkodliwych czynników biologicznych określonych w odrębnych przepisach oraz zagrożenia dla życia i zdrowia spowodowane chorobami, które mogą wystąpić w następstwie zakażenia, a także możliwego działania toksycznego lub alergizującego szkodliwych czynników biologicznych,
 - stan zdrowia pracownika, w tym w szczególności choroby przewlekłe, na które choruje,
 - określenie narażenia, w tym rodzaj, stopień oraz czas jego trwania ,
 - czynności, w trakcie których może dojść do narażenia,
 - rodzaje wykorzystywanych do udzielania świadczeń zdrowotnych ostrych narzędzi, warunki pracy, sposób organizacji pracy, poziom kwalifikacji personelu, czynniki psychospołeczne i inne czynniki związane ze środowiskiem pracy,

- decyzje, wystąpienia i zalecenia pokontrolne organów kontroli i nadzoru nad warunkami pracy, wydane na podstawie ustaleń kontroli przeprowadzonych w podmiocie wykonującym działalność leczniczą.
- 4. Jeżeli charakter wykonywanych świadczeń zdrowotnych na to pozwala, należy wyeliminować przypadki zbędnego stosowania ostrych narzędzi przez wdrożenie zmian w praktyce oraz zapewnić ostre narzędzia zawierające rozwiązania chroniące przed zranieniem.
- 5. Pracodawca opracowuje i wdraża procedurę postępowania poekspozycyjnego.
- 6. Pracodawca jest zobowiązany poinformować pracownika o zasadach postępowania w przypadku narażenia, zgodnie z procedurą w tym o badaniach lekarskich, badaniach laboratoryjnych, poekspozycyjnym szczepieniu ochronnym, uodpornieniu biernym oraz profilaktycznym leczeniu poekspozycyjnym, z których pracownik może skorzystać w przypadku zranienia lub kontaktu z krwią lub innym potencjalnie zakaźnym materiałem biologicznym.
- 7. W przypadku zranienia pracownika ostrym narzędziem pracodawca bada przyczyny i okoliczności zranienia oraz odnotowuje je w wykazie.
- 8. Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem, każdy przypadek zranienia należy udokumentować w protokole wypadkowym. Nie każdy przypadek zranienia może być uznany za wypadek przy pracy.

Wypadki przy pracy.

Wypadek przy pracy - nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych,
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy, a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy traktuje się wypadek:

- w czasie podróży służbowej, w okolicznościach innych niż w przypadkach zwykłych wypadków przy pracy, chyba

że wypadek spowodowany został postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań,

- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Aby można było uznać dane zdarzenie za wypadek przy pracy, musi ono spełniać wszystkie poniższe warunki:

- cechować się nagłością,
- mieć związek z pracą,
- posiadać skutek (śmierć, uraz),
- być spowodowane działaniem czynnika zewnętrznego.

Zdarzenie nagłe – kryterium spełnione jest wtedy, kiedy czas zdarzenia wywołującego uraz nie przekracza jednej dniówki roboczej (dniówka robocza – czas pracy od jej rozpoczęcia do zakończenia). „Nagłość” określa czas oddziaływania czynnika niebezpiecznego na organizm człowieka. Skutki tego oddziaływania mogą ujawnić się natychmiast lub dopiero po pewnym czasie - po kilku dniach, a nawet tygodniach.

Związek z pracą - zerwany jest wówczas, gdy pracownik w czasie przeznaczonym na pracę zachowuje się w taki sposób lub podejmuje takie czynności, które nie wynikają z zatrudnienia lub nawet celom zatrudnienia są przeciwne. Związek zdarzenia z pracą, poza przypadkami wynikającymi wprost z definicji wypadku przy pracy, zostaje jednak zachowany w warunkach, gdy poszkodowany nie świadczy pracy, a wykonuje inne czynności, w tym służące zaspokojeniu jego własnych potrzeb.

Uraz – uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego.

Przyczyna zewnętrzna - uraz został wywołany czynnikiem zewnętrznym, występującym poza pracownikiem, w odróżnieniu od przyczyny wewnętrznej, tkwiącej w organizmie poszkodowanego. Przy zbiegu obu rodzajów przyczyn - uaktywnienie się schorzenia samoistnego (mogącego samodzielnie występować jedynie jako przyczyna

wewnętrzna) pod wpływem czynnika zewnętrznego (przyczyny zewnętrznej) – spełniony jest warunek do uznania określonego zdarzenia za wypadek.

Wśród podstawowych pojęć związanych z wypadkami można wymienić także:

Zdarzenie wypadkowe - zdarzenie nagłe, niezamierzone i poprzedzone wystąpieniem zagrożenia, które może doprowadzić do urazu pracownika (dzieli się na wypadki i zdarzenia potencjalnie wypadkowe).

Zdarzenie potencjalnie wypadkowe (wypadek bez urazowy, prawie wypadek) - zdarzenie nagłe, niezamierzone, poprzedzone wystąpieniem zagrożenia wypadkowego, nie powodujące żadnego urazu fizycznego, często wskutek nieszczęśliwego zbiegu okoliczności.

Mikrouraz zawodowy - drobne okaleczenie urazowe nie powodujące zwolnień z pracy, a wymagające najczęściej tylko założenia opatrunku.

Rodzaje wypadków przy pracy.

Wypadek zbiorowy - wypadek, któremu w wyniku tego samego zdarzenia uległy co najmniej dwie osoby.

Wypadek śmiertelny – wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy od dnia wypadku.

Wypadek ciężki - wypadek, w wyniku którego nastąpiło:

- ciężkie uszkodzenie ciała (utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności rozrodczej),
- inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu,
- choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu,
- trwała choroba psychiczna,
- całkowita lub częściowa niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe, istotne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Przyczyny wypadków przy pracy.

Aby doszło do wypadku muszą być spełnione jednocześnie trzy warunki:

- zagrożenie musi posiadać odpowiedni potencjał energetyczny,

- w strefie oddziaływania zagrożenia musi znajdować się człowiek,
- musi wystąpić inicjał jako czynnik wyzwalamy energię.

Analizy okoliczności i przyczyn wypadku dokonuje się różnymi metodami. Jedną z najbardziej rozpowszechnionych w Polsce metod jest tzw. metoda wg systematyki TOL.

Systematyka TOL opiera się na podziale przyczyn wypadków na tkwiące w:

- czynnika materialno-technicznym (T),
- organizacji pracy (O),
- czynnika ludzkim (L).

Przyczyny wypadków przy pracy w ramach czynników materialno–technicznych:

1. Niewłaściwy stan czynnika materialnego, np.:
 - wady konstrukcyjne będące źródłem zagrożenia,
 - niewłaściwa stateczność, wytrzymałość czynnika materialnego,
 - brak lub niewłaściwe urządzenia zabezpieczające, środki ochrony zbiorowej,
 - brak lub niewłaściwa sygnalizacja zagrożeń.
2. Niewłaściwe wykonanie czynnika materialnego, np.:
 - zastosowanie materiałów zastępczych,
 - niedotrzymanie wymaganych parametrów technicznych.
3. Wady materiałowe czynnika materialnego.
4. Niewłaściwa eksploatacja czynnika materialnego, np.:
 - nadmierna eksploatacja czynnika materialnego, jego niedostateczna konserwacja,
 - niewłaściwe naprawy i remonty.

Przyczyny wypadków przy pracy w ramach czynników organizacyjnych:

1. Niewłaściwa ogólna organizacja pracy, np.:

- nieprawidłowy podział pracy lub rozplanowanie zadań,
- niewłaściwe polecenia przełożonych,
- brak nadzoru,
- brak instrukcji posługiwania się czynnikiem materialnym,
- niedostateczne przygotowanie zawodowe pracownika,
- brak lub niewłaściwe przeszkolenie w zakresie bhp,
- dopuszczenie do pracy pracownika bez badań lekarskich lub z przeciwwskazaniami lekarskimi.

2. Niewłaściwa organizacja stanowiska pracy, np.:

- niewłaściwe usytuowanie urządzeń na stanowisku pracy,
- nieodpowiednie przejścia lub dojścia,
- nieodpowiednie rozmieszczenie i składowanie przedmiotów pracy,
- brak lub niewłaściwy dobór środków ochrony indywidualnej.

Przyczyny wypadków przy pracy w ramach czynników ludzkich:

Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym przez pracownika, nieużywanie sprzętu ochronnego, niewłaściwe samowolne zachowanie się, stan psychofizyczny pracownika, nieprawidłowe zachowanie się np.:

- używanie nieodpowiedniego do danej pracy czynnika materialnego,
- wadliwe zainstalowanie, zamocowanie czynnika materialnego przez pracownika,
- wykonywanie pracy nie wchodzącej w zakres obowiązków,
- wykonywanie czynności bez usunięcia zagrożenia,
- niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia,
- zmęczeniem, zdenerwowaniem,
- spożyciem alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- lekceważeniem zagrożenia, poleceń przełożonych,
- niedostateczną koncentracją uwagi na wykonywanej czynności,
- brakiem doświadczenia.

Świadczenia dla pracownika z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej:

- zasiłek chorobowy,
- świadczenie rehabilitacyjne,
- zasiłek wyrównawczy,
- jednorazowe odszkodowanie,
- renta z tytułu niezdolności do pracy, w tym renta szkoleniowa,
- renta rodzinna,
- dodatek pielęgnacyjny,
- dodatek do renty rodzinnej – dla sieroty zupełnej,
- pokrycie kosztów leczenia z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych oraz zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne.

Kiedy świadczenia nie przysługują?

Świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują, jeżeli:

- poszkodowany umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa naruszył przepisy o ochronie życia i zdrowia i udowodniono, że to była jedyna przyczyna wypadku,
- poszkodowany przyczynił się w znacznym stopniu do spowodowania wypadku, był nietrzeźwy lub pod wpływem środków odurzających lub substancji psychotropowych.

Nie dotyczy to członków rodziny, którzy w takich przypadkach zachowują prawo do świadczeń.

